

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Que scientie sunt presbyteris necessarie

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

bet sacerdoti. Prima est scia grāmaticalis. vt verba sacre scripture possit
 bñ intelligere z in ppijs sensibus p̄alare. Scda scia est musica. qz illa est
 ei necessaria ad decantandū laude dei. Tercia scientia est cōpotus ad dī
 stinctōem tempoz faciendā. Quarta scientia est ius canonicū. quia illa ē
 ei necessaria ad subditos bene z rōnabiliter regendos z informandos. Et
 hec quattuor habentur p̄ beatum Augustinū de ciui. dei. Etiam conue
 nienter in his meris habentur. Clerus in ecclesia sibi quattuor esse tenē
 da. Grāmaticā. neuina. ius canonis. atqz kalendas. ¶ Scdm̄ quod res
 q̄ritur ad sacerdotē est debita eloq̄tia. scz q̄ inter suos subditos valeat
 rre z bene exp̄mere z declarare ea q̄ in sacra scriptura p̄tinent. ¶ Terciu
 p̄ncipale quod omnia alia minus p̄ncipalia ad se trahit est bona vita.
 scz q̄ subditis p̄treat bonum exemplum morum z virtutū. Et ideo p̄est
 byter dī a p̄teto es ere. quia p̄tete debet viam suis subditis eterne salu
 ris. Unde fm̄ beatum Augustinū. via eterne salutis p̄sistit in dei charis
 tate. in p̄ximī dilectōne. in mādatorum dei exequitōne. z in errantiū cor
 rectōne. ¶ Scdo p̄libantur quattuor cause scientie huius libri. quia fm̄
 p̄hm̄ p̄mo physicoz z p̄mo postertoz. Scire est rem per causam cog
 noscere. ideo p̄tē loquendo tm̄ due sunt cause scientie huius libri. P̄tē
 ma est causa efficiens p̄ncipalis. z ē deus q̄ oim̄ est p̄ductor. vt dī Joh.
 p̄mo. Omnia p̄ ipsum facta sunt. Sed causa efficiens minus p̄ncipalis est
 Raymūdus frater ordinis p̄dicatorum. qui vidēs imperitorum clericoz
 paup̄tatem intratum q̄ nō poterāt eis libros emere in iure canonico in q̄
 studere poterant. hanc summulā p̄pilauit. in qua sub breuibz p̄tinent plu
 ra oim̄ibus sacerdotibz scire necessaria. Sed aliqui alij dicunt q̄ Raymū
 dus hanc summulā non fecit. sed fecit quādam magnam summā profay
 cam. ex qua q̄dam versificator hanc summulā extraxit. volens sub breuibz
 comp̄hendere ea que ibi ad longum p̄tinentur. qui p̄pter arrogantā euid
 tandā nomē suū exp̄mere noluit. quia fm̄ dictum Seneca de causa effi
 ciente nō est multum curādum. ergo hīc nō sit aliqua difficultas vel me
 ritio faciendā de causa efficiente. Scda causa finalis dicitur. z est duplex. scz
 finis intra z finis extra. Finis intra est cognitio septem sacramentorum.
 Sed finis extra est ip̄e deus omnipotens z gloriosus. ad quem oēs alie
 scientie ordinātur. Sed improp̄ie potest assignari causa formalis. que etiā
 est duplex. scz forma tractatus. z forma tractādī. Forma tractatus consi
 stit in diuisione. Sz forma tractādī consistit in modo agendi. qui in hoc
 libro est quadruplex. scz definitiuus. diuisiuus. demonstratiuus. z exposi
 tiuus. Sz causa materialis improp̄ie loquendo est subiectum hui⁹ libri
 quod est ius canonicum a doctoribus z sanctis patribz institutū. de quo
 amplius postea patebit. ¶ Tercio p̄libatur titulus. vnde p̄mo iste
 liber sic intitulatur. Incipit summa Raymūdi. Et summa dicit oim̄is li
 ter qui extractus est de alio libro. vt summa dicitādī que extracta est a ma
 gnis libris rhetoricalis scientie. Sic simili modo dī de ista summa Ray
 mūdi. quia Raymūdus in alio opere posuit magnū z longum p̄cessum
 profaycum a quo iste liber est extractus. Aliiter etiam iste liber intitulatur
 fm̄ aliquos. scz summa pauperum. quia pauperes clerici nō valentes libē
 libros magnos comparare z p̄oligos. vt decreta z decretalia z hm̄ōi deo